

ΝΙΚΟΣ ΜΠΑΚΟΛΑΣ:*Το ταξίδι που πληγώνει. Εξι πεζογραφήματα.*

Εκδόσεις «Χερσόγαρα», Θεσσαλονίκη, 1995.

Σελ. 71. Δρχ. 1.200

Και τα έξι κείμενα που συγκεντρώνει ο **Νίκος Μπακόλας** στο ολιγοσέλιδο αυτό βιβλίο είναι **ταξιδιωτικά**. Ταξίδια μακρινά (στη Ρωσία και το Μεξικό) και ταξίδια κο-

νινά (έξω από τη Θεσσαλονίκη, στην Καβάλα, στα Γιάννενα ή στην Αθήνα) γίνονται η αφορμή για να ξετυλιχτεί μια άλλοτε εκτενής και άλλοτε συντομότερη αφήγηση, που παρακάμπτει το εξωτερικό τοπίο (φύση ή τοπικά χαρακτηριστικά), για να εστιάσει την προσοχή της όχι τόσο στις εσωτερικές αναζητήσεις των πρωταγωνιστών όσο, κυρίως, στις σχέσεις οι οποίες τους συνδέουν σε δεδομένη στιγμή, καθώς και στις καταστάσεις τις οποίες καλούνται να αντιμετωπίσουν υπό την πίεση των έκτακτων, δυσμενών κατά κανόνα

Ο Θεσσαλονικιός συγγραφέας Νίκος Μπακόλας

από τα τελευταία και τα πλέον αγαπημένα συγγενικά του πρόσωπα. Έτσι, η πορεία των ταξιδιών βραίνει παράλληλα με την πορεία μιας ολόκληρης ζωής, που έρχεται ξανά στην επιφάνεια, σε ορισμένες πολύ χαρακτηριστικές της λεπτομέρειες, μέσω της μνήμης.

Η τεχνική την οποία υιοθετεί ο Μπακόλας και στα έξι πεζογραφήματα είναι αρκετά διαφορετική από εκείνη που γνωρίσαμε στα παλαιότερα (συνθετικά ή όχι) έργα του. Η ροή της συνειδησης και ο ελεύθερος πλάγιος λόγος υποχωρούν ή και εκλείπουν εν προκειμένω, για να δώσουν τη θέση τους σε μια συνεχή, χωρίς παρεκβάσεις ή παλινδρομήσεις ανάπτυξη της πλοκής, που τοποθετείται πλέον σε αμιγώς ρεαλιστικό και απολύτως οικείο ή αναγνωρίσιμο περιβάλλον.

Μένει, όμως, στο «Ταξίδι που πληγώνει» κάτι από την υποβλητική ατμόσφαιρα της «Κεφαλής» (1994) ή από το ρυθμικό τόνο και τον εσωστρεφή κόσμο της «Καταπάτησης» (1990) και της «Μεγάλης πλατείας» (1987). Κι αυτό το «κάτι», σε συνδυασμό με το ρεαλισμό στον οποίο καταφεύγει ο Μπακόλας, θέλοντας να καταγράψει σε απτές και χειροπιαστές εικόνες τις αναμνήσεις του, δημιουργεί ένα γόνιμο αποτέλεσμα για τα περισσότερα από τα κομμάτια της συλλογής, από τα οποία σίγουρα ξεχωρίζουν τα τρία πρώτα και το τελευταίο: για το κλίμα και την αμεσότητα, όπως και για το αβίαστο ή την άνεση της γραφής τους.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ταξίδια μετ' εμποδίων

συνθηκών. Όλα τα ταξίδια του Μπακόλα, όπου κυριαρχεί η αυτοβιογραφική διάσταση, έχουν, όπως προδίδει και ο τίτλος του τομίδιου, ένα κοινό στοιχείο: κάποιο τραύμα, μια δυσκολία ή ένα σοβαρό εμπόδιο (αποσιωπημένα γεγονότα, ανεκδήλωτες ενοχές, αιφνίδιες φοβίες και απρόσμενες αρρώστιες ή θάνατοι) ταλαιπωρούν τους ήρωες και μεταστρέφουν την περιπέλειά τους σ' ένα είδος βασανισμού, που μεταβάλλει με τη σειρά του την κίνηση σε ακινησία, αφού τέμνει τη συνειδησή τους σ' ένα σημείο το οποίο υπερβαίνει -και εντέλει κα-

ταλεί- την ταξιδιωτική τους εμπειρία.

Όπως παρατηρεί προεισαγωγικά ο Μπακόλας, τα κείμενα κατατάσσονται στο βιβλίο με βάση όχι το πότε γράφτηκαν (το παλαιότερο είναι του 1987 και το πιο πρόσφατο του 1995), αλλά το ποια ηλικία έχει στο καθένα απ' αυτά ο αφηγητής.

Για να το πούμε με μεγαλύτερη ακρίβεια, οι αλλαγές της ηλικίας δεν αφορούν τον αφηγητή, που μιλάει από τη σκοπιά του παρόντος, αλλά τον κεντρικό ήρωα-συγγραφέα, η δράση του οποίου θα μας αποκαλύψει, αν προσέ-

ξουμε καλά, τη βαθύτερη έννοια που αποκτά το ταξίδι εδώ για τον Μπακόλα. Έννοια που απομακρύνεται από το χώρο, για να ταυτιστεί περισσότερο με το χρόνο και την ανακίνηση του παρελθόντος. Από τα παιδικά του χρόνια και τις εξοχές της Θεσσαλονίκης, ο Μπακόλας μας μεταφέρει στην περίοδο του στρατού και του Εμφυλίου, και εν συνεχεία στην εποχή του γάμου του ή των επαγγελματικών του -στο εξωτερικό- εξορμήσεων, για να φτάσει ως την ώριμη φάση και την πένθημη άφιξή του στην Αθήνα, όπου θα αποχαιρετήσει για πάντα ένα